

Update/Stavaza Kunstenplan/Masterplan Diever, Village of Shakespeare januari 2021

Het projectplan Diever, Village of Shakespeare the place to be or not to be

De centrale metafoor is het podium. Diever als podium, maar wie zijn dan de acteurs op dat podium en wie is het publiek? Is de fietser met zijn zeemleren broek op de Marktbrink object of subject? Hij is de toeschouwer van de bewoners, de huizen en de natuur van het dorp en tegelijkertijd een vreemd object voor de meisjes die op een bankje hun ijsje opeten. Is de bakkerswinkel het podium voor de bakker? Is het wandelpad een flaneer boulevard, een catwalk? Is het houten object een podium of een tribune? Kijken en bekeken worden als rode draad. Waarneming en (zelf)bewustzijn het hoofdthema.

Aanwezig zijn op deze plaats in dit moment is een menselijke basisbehoefte. Ontspanning, vakantie, recreatie, loskomen van de dag dagelijkse zaken, alleen maar 'zijn'. Op die momenten ontstaat er een ontvankelijke manier van kijken en luisteren. En dan is het fijn als de omgeving daarop inspeelt. Als er een soort waarnemingsversterkers zijn ingebouwd die maken dat je ogen en oren op steeltjes gaan.

De klassieke tragedie schrijft een eenheid van handeling plaats en tijd voor. Als Diever de plaats van handeling is en wij zijn hier en nu en zowel acteur als toeschouwer, wat is dan het script, de inhoud van het stuk waarin wij optreden? Dat is het leven zelf. De kleine dagelijkse menselijke emoties en ook de grote stormen van het menselijke bestaan, de 'condition humaine'.

De toneelstukken van Shakespeare gaan niet over gekke mensen, uit vroeger tijden met vreemde kleding. Zijn werk raakt alle facetten van de menselijke geest, de duistere en de mooie kanten, toen en nu. Hij schrijft over relaties en grote emoties, over het duister en het licht. Iedereen krijgt te maken met liefde, de dood, met lijden, met verlangen, met het lot. Iedereen is soms speler en soms speelbal. Het leven klopt niet, het is ongerijmd en weerbarstig. Het doorvoeren van een speelse benadering: het mengen van werkelijkheid met 'stageing' en inhoudelijke Shakespeareaanse referenties geeft betekenis en extra ervarings-lagen.

In het stedenbouwkundig- en landschapsplan, in het kunstenplan, het educatieve project, de evenementen, de branding/identiteit en de horeca en ondernemers is een gezamenlijk uitgangspunt gekozen dat identiteit en samenhang kent. Maar ook veel vrijheid en uitdaging om daarmee op verschillende manieren aan de gang te gaan. Studio de Ronners uit Rotterdam/Groningen heeft de branding Diever uitgevoerd en feitelijk waren en zijn alle betrokkenen zeer enthousiast over de ontwikkeling van deze huisstijl, het logo, de lettertypes etc. In het projectplan Diever of Dreef zijn diverse onderdelen ontwikkeld zoals de vorm van de bankjes, de fiets parkeerplekken en de informatie/verwijzingsborden.

Voor het kunstenplan is het directe contact met de kunstwerken van groot belang. Het gaat om een spel van de toeschouwer en het werk waardoor de toeschouwer deelnemer wordt. Je komt in Diever niet binnen, je komt óp in Diever.

In het kunstenplan zijn 6 beeldend kunstenaars opgenomen voor specifieke locaties en met speciaal voor die locaties te realiseren kunstwerken. Ook is een gespecialiseerde hovenier aangezocht om met Shakespearaan Gardens de groene entree's van het dorp te 'decoreren'. De contacten met Karst Meijer, hovenier uit de regio, lopen voornamelijk via het project Diever op Dreef, gelet op de vergroening die in het plan voorzien is.

Met een aantal beeldend kunstenaars zijn de plannen al volop in ontwikkeling. Door covid-19 is het de afgelopen 10 maanden ingewikkeld geweest om contact met de inwoners te hebben over de

schetsontwerpen die gemaakt zijn. Begin januari jl. is er door leden van het stichtingsbestuur Diever, Village of Shakespeare bij omwonenden aan de Bosweg huis- aan-huis informatie aangereikt en een gesprek gevoerd over het lichtplan van kunstenaar Jaap van den Elzen. Dat lichtplan zal gerealiseerd worden in 5 scènes aan de Bosweg om op die manier het Theater aan de Hezenes én het dorp te verbinden.

Jaap van den Elzen heeft zijn schetsontwerpen ingediend en daarop is akkoord gegeven door bestuur VoS. Bij de projectleiding Diever op Dreef is er draagvlak, vanuit de gemeente is er medewerking. De presentatie is met enthousiasme ontvangen. Jaap heeft een taakstellend budget waaruit de 5 scènes gefinancierd gaan worden. Medio november afgelopen jaar heeft Jaap op locatie technische proeven uitgevoerd i.s.m. de gemeente met hoogwerker om te zorgen dat concept en techniek én uitvoering goed op elkaar passen. Dat was een zeer nuttige bijeenkomst. Het lichtkunstwerk van Jaap van den Elzen is bijna gereed voor uitvoering. In de presentatie zullen we een aantal impressies laten zien.

Jeroen Doorenweerd werkt aan zijn uitgewerkt schetsontwerp samen met stedenbouwkundig bureau Daad (stedenbouwkundige Martijn Prins). Zij zijn met het ontwerp al bij Marieke ten Hove geweest, secretaris van de Welstandcommissie. Zij was heel enthousiast over de samenhang, de gelaagdheid en de beeldende kwaliteit van het plan. Ook dit werk gaat nu richting de definitieve schetsontwerp fase.

De locatie Dingspilhuus is van veel recentere datum dan de historische kern rond de Pancratiuskerk. De Brink en de Kerk vormen het historisch centrum. De voorzieningen zijn verspreid langs de Kruisstraat en Hoofdstraat met een uitloop naar de Dingspilhuus locatie.

Die locatie heeft in de loop van de jaren een transformatie doorgemaakt van akkerland naar de es, boerderijen en woningen langs de Hoofdstraat/Moleneinde en een schoolgebouw en later kerk net naast de locatie aan de Valkenakker.

De laatste jaren met een openbare functie als dorpshuis en de parkeerplaats voor de supermarkt en plein voor de weekmarkt.

Ontmoeten is daar een belangrijk gegeven en met de herinrichting is het podium een belangrijk uitgangspunt geworden. Subtiel en dubbelzinnig. De paden zijn catwalks, zitgelegenheden en ook tribunes, het hoofdpodium toont passanten, en soms ook marktkramen en winkelend publiek in de hoofdrol. Er zijn ook niet-menselijke spelers zoals de grote centrale boom, een bushokje, een klimroos op een gevel. En decorstukken ontbreken evenmin: lange hagen als coulissen en Shakespeareaanse bloemperken. De vorm van het par is gebaseerd op het principe van het amfitheater. Een ronde, elliptische vorm, een hoger gelegen tribune rondom een 'podium'. Rondom een komvormige wadi vormen de heuveltjes een soort omarming. Die omsluiting maakt de plek intiem en rustgevend én tegelijkertijd is er dynamiek, beweging en ontmoeting. De paden verjongen, ze lopen van breed naar smal, en de bochten die ze maken geven een perspectivische werking met een mooi lijnenspel en levendige afwisseling in het blikveld. Ieder standpunt is uniek. Op één plaats is de ervaring – letterlijk- theateraler. Langs de komvormige heuvel naar beneden lopend kan je op een lange bank zitten of iets hoger op kleinere banken waar je geluiden hoort die je niet meteen kunt thuisbrengen. Een balkende ezel, spelende kinderen in een zwembad, krijsende meeuwen, een haan die kukelt. Fieldrecordings klinken uit speakers, die heel subtiel die in de struiken zijn verstopt.

Jasper Griepink is de kunstenaar die vanuit publieksparticipatie en educatie willen inzetten in de zomer van 2021. Wij waren voornemens wat pilots als 'amuse' voor de zomer van dit jaar te maken, maar door covid-19 was dat niet mogelijk. Alles is doorgeschoven naar de zomer 2021.

Beeldend kunstenaar Jasper Griepink is de centrale as in het cultuureducatie plan. Griepink ontwikkelt een installatie-sculptuur met attributen kit& interactieve performances. Het concept zal gedeeltelijk ter plaatse worden ontwikkeld, want Jasper Griepink heeft publiek nodig om een onderzoeks-residentie vorm en inhoud te kunnen geven. Griepink zal met opdrachten in en rondom de natuur verbindingen tot stand brengen met publiek. De natuur wordt ook als toeschouwer en de omgeving tot performer gemaakt. Het centrale thema van het podium wordt door Jasper Griepink op een heel bijzondere, interactieve manier vorm en inhoud gegeven. Er zal in de zomermaanden een soort 'school' of ervaringen proef centrum gerealiseerd worden.

Vanaf 2018 is Jasper Griepink bezig van tijd tot tijd bezig met een onderzoek naar de Hunebedden in Drenthe. Niet als een archeoloog, maar als beeldend kunstenaar die vooral onderzoekt hoe hedendaagse verhoudingen tussen mensen, de overheid en de natuur in elkaar zitten. Vooral de samenlevingen die niet op basis van macht of invloed georganiseerd werden. Het is één van zijn grote motivaties om aan te tonen dat er meer vredelievende en samenzijn-georiënteerde werelden hebben bestaan en ook nu nog kunnen bestaan. Jasper Griepink heeft ook ervaring als Kunst-en Natuur leraar in het basisonderwijs. Hij probeert een persoonlijke relatie tussen kind en natuur te realiseren, want daaraan ontbreekt het volgens hem. De natuur wordt wel gezien als conceptuele basis voor het leven, maar tot persoonlijke relaties komt het daarbij veelal niet. Jasper wil laten ervaren dat de natuur bewust is, levend en cognitief. Je kunt met de natuur praten, ervan leren, ernaar luisteren en ermee verbonden zijn. Natuur en mens hebben elkaar nodig. Het idee van natuur als omgeving of decor is te mager, maar wat is ze dan. Jasper gaat dat onderzoeken en via lichten, geruis, kleuren en geuren maakt hij verbinding die hij deelt met anderen. Voelen, ruiken, blote voeten. Je zou het misschien niet zomaar doen, maar stel nou dat we toneel spelen? Dat we het doen als uitvoering of opvoering voor elkaar en voor de meekijkende omgeving. In het spel ontstaat een ruimte die we nodig hebben om te groeien en ons denken en doen te bevrijden van patronen. In de zomermaanden 2021, met de start van het Midzomernacht festival op de langste dag van het jaar in juni, zal Jasper een serie interactieve toneel/performance oefeningen opstellen voor jong en oud. Deelnemers kunnen met een open blik de natuur ervaren op een hele andere manier.

Elise van der Linden heeft eerste studies verricht voor projectie op het muurvlak van de ingang van de kerk (op de andere wanden is er ofwel te veel glas en of staan bomen de beamer letterlijk in de weg). We hebben een aantal keren de afgelopen 1,5 jaar met elkaar van gedachten gewisseld hoe zij Shakespeare en ons centrale thema van het podium vorm en inhoud gaat geven. De techniek met 1 beamer is ook al bekend bij de gemeente Westerveld. Er komt 1 paal met een kastje voor projectie. Dit kunstwerk kan in een aan-en-uit stand en is dus niet permanent zichtbaar of 'aanwezig'.

Giulia Cenci hebben we nog geen concrete verdere plannen mee gemaakt. De bedoeling was en is dat zij op een plek in de natuur een permanent kunstwerk gaat realiseren. Locatie en budget daarvoor nog niet bekend en zij heeft vanuit Italië het afgelopen jaar ook niet veel kunnen reizen naar Nederland, waar zij normaal een deel van het jaar vanuit Rotterdam werkt. In april komt ze naar Nederland om vanuit een locatie in de natuur aan de slag te gaan.

Simon Niks is begin dit jaar op de kunstenaars rondleiding in Diever geweest. Het is een jonge kunstenaar, paar jaar geleden afgestudeerd aan Minerva, Groningen, en kan zijn dat hij door de crisis aan een andere toekomst werkt. Zeer recentelijk, op 4.12, heeft Simon laten weten dat hij geen verbinding ziet met dit project. Met het MondriaanFonds is contact opgenomen over een andere

jonge, getalenteerde kunstenaar die woont/werkt in één van de noordelijke provincies. Daarvoor is Joyce Zwerver aangedragen als vervanging. Wij wachten nog op een akkoord van de adviescommissie van het MondriaanFonds. Joyce is al op locatie onderzoek geweest. We hebben sterke voorkeur de Marktbrink als locatie voor haar te realiseren kunstwerk te bepalen.

Financiën Masterplan

Dit kunstplan werkt vanuit een concept waarop kunstenaars uitgenodigd zijn om op het centrale thema van 'schouwtoneel van de wereld' een kunstwerk te maken. De locaties zijn in samenspraak met de kunstenaars bepaald. Voor alle onderdelen is een separate begroting gemaakt, zodat de realisatie zo nodig in fases en onderdelen gedaan zou kunnen worden. De landelijke richtlijnen voor kunstenaarshonoraria worden gevolgd.

De financiën zijn feitelijk rond. Bij het landelijk bureau van het Prins Bernhard Cultuurfonds loopt nog een aanvraag voor subsidie. In februari horen we of die aanvraag gehonoreerd gaat worden. Bijdragen hebben wij inmiddels ontvangen van het MondriaanFonds, het Cultuurfonds BPD, de Provincie Drenthe, LEADER programma TELL-it (Provincie Drenthe en Europa)

Educatie Masterplan

Op 22.10 een interessant digitaal gesprek gevoerd met KSG Stad en Esch en dan vooral de docenten theater/podiumkunsten. Deze school is een kunst/cultuurprofielschool. Zij vinden het bij monde van hun directeur Peter de Visser eigenlijk wel heel bijzonder, dat er geen structurele connectie is met Shakespeare , onze stichting en de toneelvereniging. We kunnen daar pilots ontwikkelen, die vervolgens ook buiten de regio uitgezet kunnen worden. Zoals ze dat in Stratford-upon- Avon zeggen: Give Shakespeare to the world!

De Nachtelijke beleving en het Midzomernacht festival zijn pijlers waarop we verder zullen bouwen. Het onderdeel cultuureducatie in het masterplan is nog bescheiden, maar daaraan gaat de komende jaren verder gewerkt en ontwikkeld worden.